

M. H. Huizinga

MAPLE LEAF UP

*de Canadese opmars
in Noord-Nederland
april 1945*

Uitgeverij J. Niemeijer / Groningen

e passeren de
g van het van

ze tijd een
p ongeveer
rhogeburg.
n, terwijl de
e dekkings-
chippers de
Canadezen
a van The
bruggehoofd
boerderijen
r maximale
d men in de
erhogeburg
verscholen
was daarom
compagnie,
z'n mannen
n nog meer

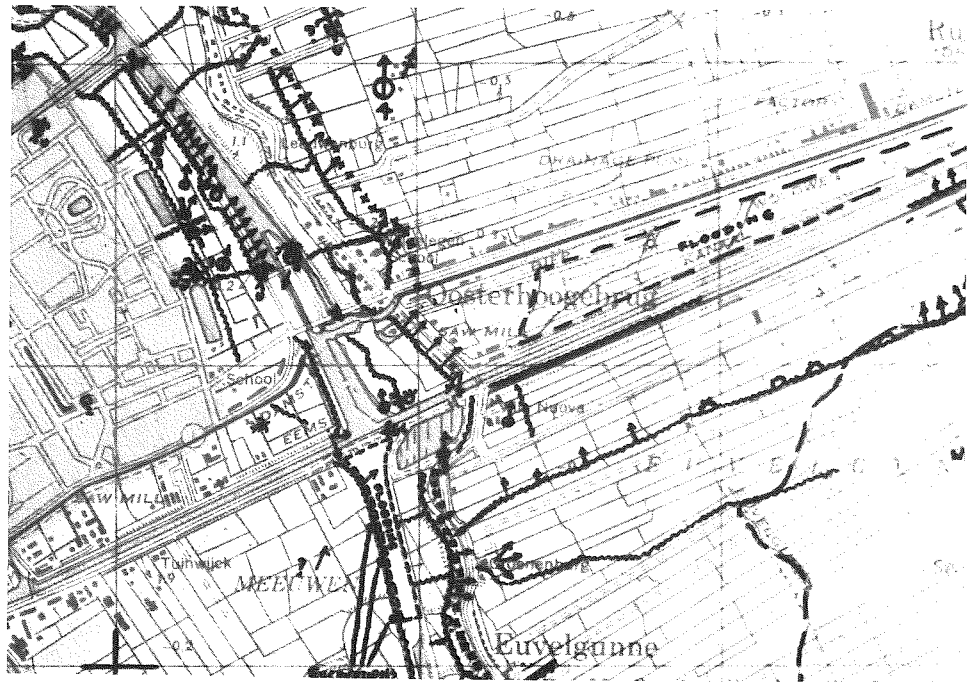
mortiersteun verlangd op elk verdacht punt, zodat, voordat de duisternis viel de zaak rond was. Dat er nogal wat schade was aangericht aan de boerderijen en de behuizingen, waarvan een aantal in brand vloog laat zich begrijpen. Om 22.30 h kwamen de soldaten weer terug van de overzijde van het kanaal, het was een nogal hevige strijd geweest. De vorige posities werden daarop weer ingenomen. Eén Canadese soldaat werd tijdens de gehele actie gewond. Over het aantal gesneuvelde Duitsers is niets bekend, omdat de troep na de actie snel weer terug is gekomen.

Belangrijk is in dit verband het feit te vermelden, dat de volgende dag een afdeling van de 6th Canadian Infantry Brigade ten noorden van Noorderhogeburg 220 krijgsgevangenen maakte. . . . De inlichtingen van de burgers waren hier dus juist. In Oosterhogeburg was het deze middag en avond van hetzelfde laken een pak, zeer onrustig en even erg als de voorgaande dagen, omdat de omgeving voortdurend met 25-pounders werd bestookt, die de Duitsers de doorgang beletten naar Delfzijl, de enige vluchtweg, die via de Eems nog open lag, om in 'der Heimat' te komen. Maar ook Oosterhogeburg moest worden bevrijd en het zou, zoals het zich liet aanzien, een harde noot worden voor de Canadezen. Hiertoe werden de Queen's Own Cameron Highlanders of Canada vanuit Helpman overgeplaatst naar de Oosterparkwijk. Zij moesten proberen het sluisencomplex met de bruggen in handen te krijgen. Om uiteindelijk de doorstoot te forceren kwam men via verschillende wegen in de buurt van de grote sluis in het Van Starckenborgkanaal. Ter ondersteuning hadden de Camerons ook hier weer de beschikking over een aantal tanks van The Fort Garry Horse, zoals dit bij elk bataljon gebruikelijk was in dit stadium van de gevechten. Men komt er niet onderuit: de tanks van de Fort Garries hebben tijdens de bevrijding van de stad Groningen werk verricht, dat het meest doorslaggevende is geweest van alle eenheden. Zij hadden natuurlijk wel het juiste materieel om dit te kunnen doen. Daarbij moet ook nog worden gezegd dat het meest gevaarlijke oorlogswerk door de gewone infanterie werd gedaan met het gevolg, dat er velen van hen in de strijd voor de bevrijding van de stad Groningen zijn gesneuveld, jongemannen, waarvan de namen bij ons nauwelijks of niet bekend zijn; ze verdienen beter.

De infanterie en tanks gingen dus op weg naar de brug, de 'deur', die de Duitsers zo lang mogelijk probeerden dicht te houden. Het was de deur die toegang gaf tot wat zou worden het laatste bolwerk van de Duitsers in ons land, Delfzijl.

Voorzichtig werd de vuurkracht van de vijand gemeten en afgetast en het bleek weldra, dat er stevig zou moeten worden gevochten om de grote brug, die vanuit vele kanten onder zwaar vuur lag, te veroveren.

De Canadezen zijn nog steeds vol lof over het werk van een aantal burgers, waaronder een brugwachter: 'Deze moedige mensen gingen vergezeld van enige soldaten van de Queens Own Cameron Highlanders of Canada over het kanaal door gebruik te maken van een ladder. Dit werd gedaan onder voortdurend vijandelijk vuur.

De brugwachter zelf werd helaas getroffen, maar de brug was gered, waarna in dit gebied eindelijk de weerstand van de Duitsers werd gebroken.' (Stacey; Victory Campaign, 1966).

De brugwachter, Pop Dijkema, werd in het R.K. ziekenhuis opgenomen en had een schotwond in de arm opgelopen. Tijdens z'n opname gaf hij de volgende weergave der gebeurtenissen aan de pers: 'Vergezeld van mijn zoon en diens verloofde, ging ik 's maandagsmorgens op weg, om te proberen de stad binnen te komen. Na de beschietingen die wij hadden waargenomen, waren we zeer ongerust over de situatie waarin eventueel onze familie die in de Begoniastraat woonde, kon verkeren.

We probeerden over de sluis te komen, maar werden nageschreeuwd door de Duitsers, die daarna ook nog het vuur op ons openden. We wisten er gelukkig heelhuids door te komen en met mijn broer Jan en zijn 16-jarige zoon meldden we ons bij de Canadezen, toen we zagen, dat ze veel moeite hadden de tanks over het water te krijgen. We stelden voor te proberen de brug, die omhoog gedraaid was, naar beneden te krijgen. We moesten eerst op nadere orders wachten, maar eindelijk konden we gaan, sluipend door de tuinen achter de huizen langs van het Buiten Damsterdiep naar het transformatorhuisje bij de sluis. Onder dekking van een tank kropen we naar de sluisdeuren en gingen onderlangs over de onderkant van de deuren naar de overkant. Hier aan de overkant was reeds een aantal Canadezen aanwezig, die in dekking lagen en de Duitsers in de gaten hielden.

Ondertussen ontploften naast en boven ons de granaten. We gingen zeer voorzichtig kruipend naar de brug, toen eindelijk de machinekamer in. Eerst kijken naar eventuele springladingen, maar gelukkig was er niets te zien. Vervolgens met onze blote handen proberen de tandwielen rond te krijgen, wat lukte. De brug ging tergend langzaam naar beneden, eindelijk lag ze plat. Toen dit achter de rug was naar boven, om de zware hekken te openen. Het eerste stel lukte, maar voor de anderen moesten we onderlangs kruipen, om ze te kunnen bereiken. Halverwege hoorden we een schreeuw. Een Canadees stortte dodelijk getroffen neer, hij was in de buik en de arm geraakt. Door rechtop te lopen had hij de aandacht van de Duitsers op zich gevestigd, om ons daarna een grotere kans te geven veilig bij de andere hekken te komen. Direct daarna kreeg ik echter ook een schot in de arm en voelde me vleugellam. Toch wist ik nog een muurtje te bereiken voor dekking. Mijn broer en zijn zoon sprongen in het water en wisten zodoende te ontsnappen aan het gevaar. De tank wachtte niet en ramde dwars door de hekken op de Duitsers af en gaf ze van katoen. Naast de schotwond in de arm werd ik ook nog doof aan één oor door het afschieten van de zware granaten van de tank vlak naast me'. Aldus Pop Dijkema, voor wie de bevrijders de grootste bewondering hadden en nog steeds hebben. Het is echter niet helemaal duidelijk, waarom de hekken van de brug moesten worden geopend, was het de macht der gewoonte of moesten de mannen ze voor zichzelf openen om er langs te kunnen komen? In elk geval hadden de tanks weinig moeite met de dichte hekken, ze konden er gemakkelijk doorheen rammen, zoals ook bleek. Met deze gebeurtenis, die geëindigd was om ongeveer 17.30 h, was de strijd in de gemeente Groningen eigenlijk voorbij. Zoals we lazen, waren om deze tijd de Black Watch-soldaten bij Noorderhogebrug nog druk bezig de Duitsers daar te verdrijven. In elk geval lag de weg richting Delfzijl met z'n grote bunkers nu eindelijk open. De opdracht om Delfzijl aan te vallen lag echter niet op de 2nd Canadian Infantry Division te wachten, dit was bestemd voor de 7th Canadian Infantry Brigade van de 3rd Canadian Infantry Division, die, bijgestaan door tanks van The Sherbrooke Fusiliers Regiment (27th Armoured Regiment), op 19 april overkwamen vanuit het gebied in de omgeving van Meppel en Steenwijk.

